



**BIURO STUDIÓW I PROJEKTÓW  
ROZWOJU ROLNICTWA „BIPROZET”**

DYREKCJA: 00-519 WARSZAWA,  
TELEFON: 21-011 w. 395

UL. WSPÓLNA 30

PRACOWNIA: Polna we Wrocławiu

50-104 Wrocław, ul. Pielarska 4

OPRACOWANIE:

Swidencja założeń ogrodowo-parkowych  
woj. wrocławskiego

MIEJSCOWOŚĆ:

Pierstnica

WOJEWÓDZTWO:

Wrocław

ZLECENIODAWCA:

Biuro Studiów i Dokumentacji  
Zabytków we Wrocławiu

NR UMOWY:

2/36/85

BRANŻA

NR EGZ.

1092

N Z



**Wielkość:**

Zakl. Graf. „Tamka“.

Nv inv. 2601

Zdzisław Czerny, 1905-1980, Zesp. Pałac, Algier.  
 ul. Szwoleżerów Nr 7 tel. 29-67-78



# ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

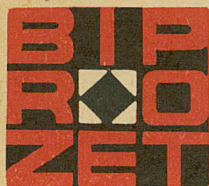
<p><b>Park, ogród, aleja, zieleni towarzysząca</b></p> <p>Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, pałacowy, dworski, miejski</p> <p>Czas powstania: <i>poc. XX w.</i></p> <p>Forma stylowa: <i>naturalistyczny</i></p> <p>Wielkość: <i>0,94 ha (całkow. założ. 2,20 ha)</i></p>		<p>Nazwa: <i>PIERSTNICA</i></p> <p>Adres: <i>gm. Kasinice</i></p> <p>Województwo: <i>Wrocław</i></p> <p>Użytkownicy: <i>1. PGR 2. Muzeum Gminy 3. Państw. Zakł. Ochrony Środ.</i></p>				
<b>K R Y T E R I A</b>		0 zły	1 mierny	2 db	3 b. db	4
<b>A</b>  <b>I.</b>  <b>Wartości zabytkowe</b>	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)					
	2. Układ dróg					
	3. Stopień przetrwania starodrzewia					
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu					
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury					
	<b>II.</b> Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych					
	2. Wartość historyczna układu (dawność)					
	3. Wartość obiektów architektury					
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju					
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne					
	<b>III.</b> Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi					
	Wartości zabytkowe ogółem					
<b>B</b>  <b>I.</b>  <b>Wartości przyrodnicze i ekologiczne</b>	Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów					
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody					
	3. Intensywność zadrzewienia					
	4. Stan zdrowotny drzewostanu					
	5. Znaczenie ekologiczne					
	Wartości przyrodnicze ogółem					
Ogólna ocena obiektu						

Analizę sporządził: *e/c*

Data: *16.8.86.*

**Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!**





# BIURO STUDIÓW I PROJEKTÓW ROZWOJU ROLNICTWA „BIPROZET”

DYREKCJA: 00-519 WARSZAWA,

UL. WSPÓLNA 30

PRACOWNIA: Rolna we Wrocławiu  
50-104 Wrocław, ul. Łaciarska 4

OPRACOWANIE: Ewidencja założeń ogrodowo-parkowych  
woj. wrocławskiego

MIEJSCOWOŚĆ: Plesznica

WOJEWÓDZTWO: Wrocław

ZLECENIODAWCA: Biuro Studiów i Dokumentacji Zabytków  
we Wrocławiu

NUMER UMOWY: 2/R-0/85

CECHA PROJEKTU: Biuro Studiów i Projektów Rozwoju Rolnictwa  
„Biprozet” w Warszawie  
Pracownia Rolna we Wrocławiu  
50-104 Wrocław, ul. Łaciarska Nr 4  
tel. 38-969

FUNKCJA	IMIĘ I NAZWISKO	DATA	PODPIS
St.proj.	mgr inż. arch. Z. Jankiewicz	05.12.	
St.proj.	mgr Hanna Wrabec	"	2 inż. Jankiewicz
Konsultant	mgr Krzysztof Byśmuntt	"	
Kier.Zespołu	mgr inż. Henryk Ciesielski	"	
Kier.Pracowni	inż. Stanisław Kiełczewski	"	
			inż. Stanisław Kiełczewski

BIBLIOTEKA

Zarząd Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród.

Nr inw. 2601 dep w2

ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ARCHIWUM  
OŚRODEK OCHRONY  
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU  
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

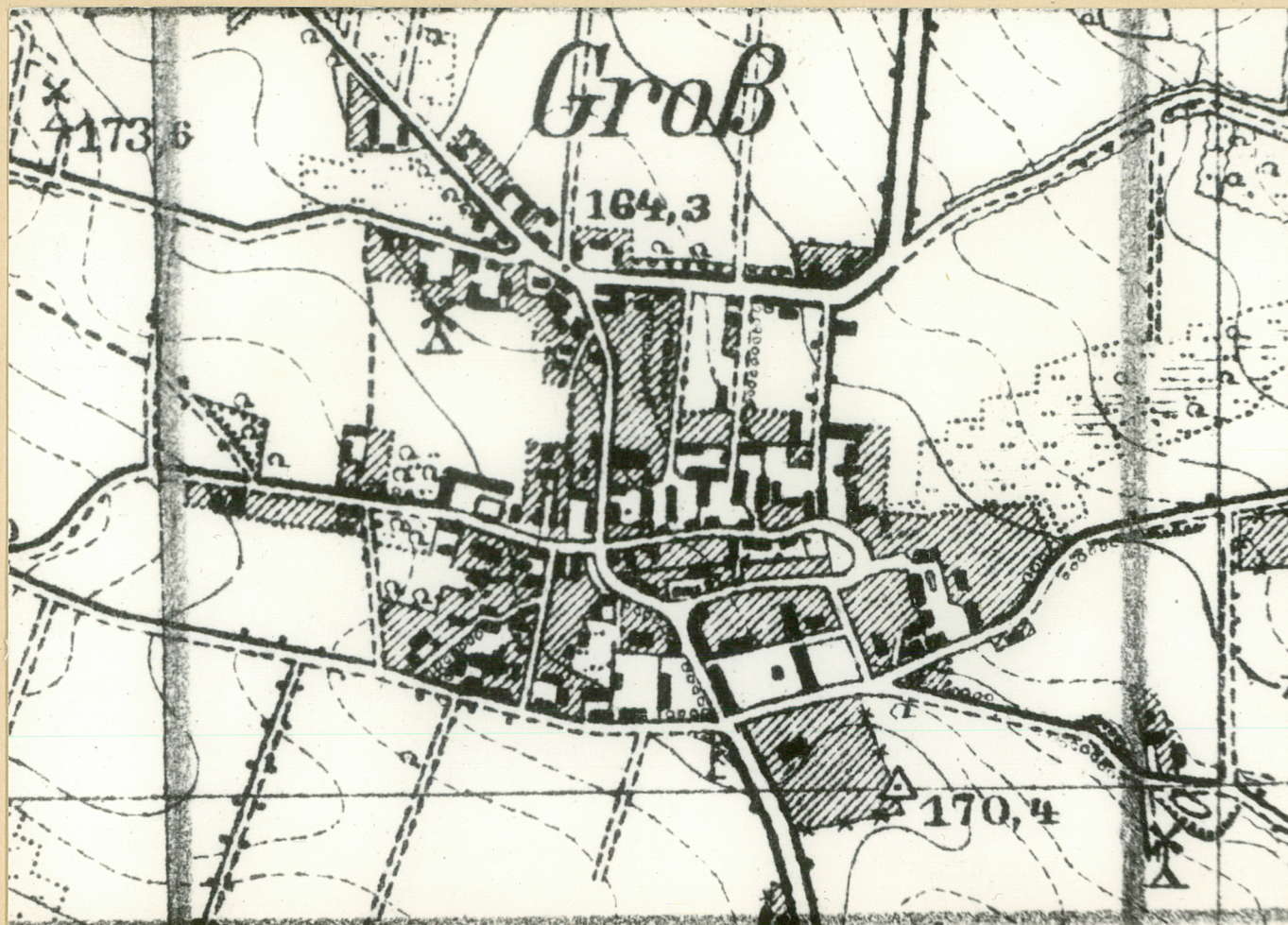
Nr inw. 2601



# METRYCZKA PARKU — OGRODU

1	Adres: miejscowość (dzielnica, ulica, nr posesji) <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Pierotnica</div>	gmina <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Krośnice</div>	województwo <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Krośno</div>
2	Nazwa parku:      aktualna: <b>Pierotnica</b>	dawna: <b>Grass Perschalta, Zeidel</b>	
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania: <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Ogród — park naturalistyczny — opuszczony.</div>		
4	Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń: <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Początek XX w.</div>		Autor:
5	Powierzchnia parku:      Ogółem ha <div style="text-align: center; font-weight: bold;">0,94      2,20</div>	w tym wód w ha <div style="text-align: center; font-weight: bold;">nie ma</div>	Istniejące budynki:      1. O wartościach zabytkowych <div style="text-align: center; font-weight: bold;">1. Budynek gospodarczy 2. Budynek mieszkalny</div>
6	Nr i data rejestru parku — ogrodu	6a. Opinia Komisji Konserwatorskiej	2. Inne:
7	Użytkownicy obiektu: <div style="text-align: center; font-weight: bold;">Nr działki — 596 Urząd Gminy w Krośnicach, 588-Państwowe Gospodarstwo Rolne — Goszcz Zakład Rolny Bukowice, 598 — Rejon Dróg Publicznych w Oleśnicy</div>		
8	Istniejące dokumentacje (data i autor): <b>brak</b>	1. Pomiar sytuacyjno-wysokościowy: <b>jest wykonany na terenie całego założenia w skali 1:1000</b>	2. Inwentaryzacja zieleni: <b>brak</b>
	3. Studium historyczne: <b>brak</b>	4. Założenia techniczno-ekonomiczne: <b>brak</b>	5. Dokumentacje branżowe, techniczne i ekspertyzy: <b>brak</b>
9	Przeprowadzone remonty:	Budynków	Parku
			Metrykę sporządził: <b>K. Szymant, Z. Jankiewicz</b> Data: <b>1995.12.</b>





Fotokopia planu wsi Pierstnica z 1886 r.



## I. KRÓTKA ANALIZA HISTORYCZNA.

Wieś Pierstnica /niem. Gross Perschnitz, Zeidel/ wymieniana jest po raz pierwszy w dokumencie z 1224 roku. Nazwa wsi brzmiała wówczas Pierstnice. 1 lutego 1250 roku książę Henryk III podarował wieś klasztorowi cysterek z Trzebnicy. W rękach zakonu pozostała miejscowość do roku 1810, tj. do czasu sekularyzacji dóbr kościelnych na Śląsku. Następnie przeszła ona na skarb państwa. W roku 1860 majątek w Pierstnicy nabyła rodzina Wagnerów, z której Max Wagner wymieniany jest w 1905 roku. Wkrótce po tej dacie posiadłość zakupił Bernard zu Stolberg-Stolberg. W jego władaniu pozostały dobra do czasów II wojny światowej.

Majątek ziemski w Pierstnicy usytuowany jest w południowo-wschodniej części wsi. Obejmuje on niewielki stosunkowo pałac otoczony ogrodem oraz folwark.

Pałac wzniesiony został około 1900 roku w formie secesyjnej willi. Pełnił on jak się zdaje funkcje siedziby zarządu dóbr. Fasadą frontową skierowano go ku północy, w stronę folwarku, oddzielonego od niego drogą. Główny wjazd do pałacu prowadził od zachodu poprzez bramę, z szosy wiodącej do Bukowca. Szosa ta wyznaczała jednocześnie granicę niewielkiego ogrodu, powstałego około 1900 roku wraz z pałacem i nawiązującego do tradycji ozdobnych założenia regularnych. Za pałacem, po jego południowej stronie powstała wówczas regularna polana /gazon/ otoczona obrzeżnie drzewami, sadzonymi rzędowo na bokach i od tyłu /lipy, dęby/. Jednocześnie wzdłuż zachodniej granicy ogrodu poprowadzono ścieżkę, łączącą się po północnej stronie z głównym wjazdem biegnącym przed fasadą pałacu. Przy drodze tej zachował się fragment appaleru grabowego. Ponadto należy nadmienić, że wjazd do pałacu od strony folwarku, zaakcentowany został syntrycznie posadzonymi lipami.



Bibliografia

1. Zimmermann F. - Beyträge zur Beschreibung von Schlesien.  
Brieg 1787 t.7.
2. Knie J.G. - Alfab.-statist.-topogr.Übersicht der Dörfer,  
Flecken, Städte.... der Kgl.Preuss. Provinz Schlesien.  
Breslau 1830 s.558.  
Breslau 1845 s.
3. Heyne J. - Dokumentirte Geschichte des Bisthums und  
Hochstiftes Breslau.  
Breslau 1860 t.1 s.338.
4. Pastorff M. - Schlesische Güter - Adressbuch.  
Breslau 1905, 1917, 1922, 1930.



## II. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO.

### 1. Układ przestrzenny.

Park w Pierstnicy położony jest w południowo-wschodniej części wsi. Zabudowania gospodarcze, wyraźnie wyodrębnione z założenia i oddzielone drogą od pałacu i parku, pozostają w otoczeniu zabudowy indywidualnej. Niewielki park natomiast, z pałacikiem typu willowego, sąsiaduje od wschodu, południa i zachodu z polami uprawnymi.

Kiedyś funkcjonowały dwa główne wejścia na teren obiektu, jedno - od strony zachodniej - z zachowanymi do dzisiaj filarami, drugie - zdewastowane - od strony północnej.

W obrysie założenia brak jest wód powierzchniowych.

### 2a Skrócona inwentaryzacja roślin.-

#### Wykaz drzew i krzewów.

1. <i>Fagus sylvatica</i>	- buk pospolity	1 szt
2. <i>Juglans regia</i>	- orzech włoski	1 "
3. <i>Quercus robur</i>	- dąb szypułkowy	12 "
4. <i>Sambucus nigra</i>	- bez czarny	
5. <i>Tilia cordata</i>	- lipa drobnolistna	11 "
6. <i>Ulmus laevis</i>	- wierz szypułkowy	1 "
7. <i>Acer saccharinum</i>	- klon srebrzysty	1 "
8. <i>Carpinus betulus</i>	- grab pospolity	60 " /szpa- lery/
9. <i>Picea abies</i>	- świerk pospolity	1 "
10. <i>Quercus palustris</i>	- dąb błotny	2 "
11. <i>Tilia platyphyllos</i>	- lipa szerokolistna	3 "

W wykazie podano liczbę drzew wyróżniających się.

W parku rosną młode drzewa dębu szypułkowego, dębu błotnego, lipy drobnolistnej i szerokolistnej. Podszyt stanowią samosiewy i odrosty istniejących gatunków oraz krzewy czarnego bzu.



### 3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego.

Park wraz z majdanem gospodarczym pozostał w granicach pierwotnego założenia. W jego obrysie zachowały się: majdan gospodarczy oraz zniszczony pałac - willa wraz z kilkoma kępami drzew.

Dawny układ alejek spacerowych jest niestety zupełnie nieczytelny.

### 4. Rola obiektu w krajobrazie.

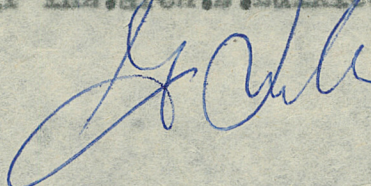
Zespół zieleni tworzącej park w Pieratnicy nie odgrywa większej roli w krajobrazie.

## III. WNIOSKI.

1. Granice ochrony konserwatorskiej dotyczące ochrony układu, ochrony ekologicznej oraz granice parku przedstawione na planszy graficznej. Ich przebieg pokrywa się z historycznymi granicami założenia.
2. W zakresie pożądanej renowacji należy:
  - dokonać przeglądu pielęgnacyjnego drzew,
  - wykarczować występujące w parku krzewy czarnego bzu i zachwaszczające park samosiewy,
  - przeprowadzić renowacje trawników,
  - zabezpieczyć oznaczony obszar przed przedostawaniem się w jego obręb ścieków gospodarczych.

Opis sporządził

mgr inż. arch. Z. Lułkiewicz







1. Widok ogólny parku od strony drogi.





2. Elewacja północna pałacu widziana od strony majdanu gospodarczego.





3. Polana przed południową elewacją pałacu.





4. Południowo-zachodni fragment parku z widokiem na pałac.





5. Widok na pałac i okalający go drzewostan od strony północno-zachodniej.





6. Fragment majdanu gospodarczego ze starą zabudową.



# PODSTAWOWE OZNACZENIA GRAFICZNE ELEMENTÓW PLANÓW DLA CELÓW EWIDENCJONOWANIA ZABYTEKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

	aktualna granica parku
	pierwotna granica parku
	budynki murowane
	budynki drewniane
	budynki murowane o wart. zabytkowych
	budynki drewniane o wart. zabytkowych
	miejsca lub pozostałości budynków zabytkowych
	rzeźby parkowe
	ogrodzenie trwałe (z muru, kamienia, metalu, na podmurówce i słupach bet. lub metalowych)
	ogrodzenie trwałe o wartościach zabytkowych
	ogrodzenie nietrwałe
	bramy i furtki
	elementy architektury ogrodowej
	pnie po starych drzewach
 	a) aktualne wejście do parku b) dawne wejście do parku
 	baseny, fontanny
	rzeki, strumienie

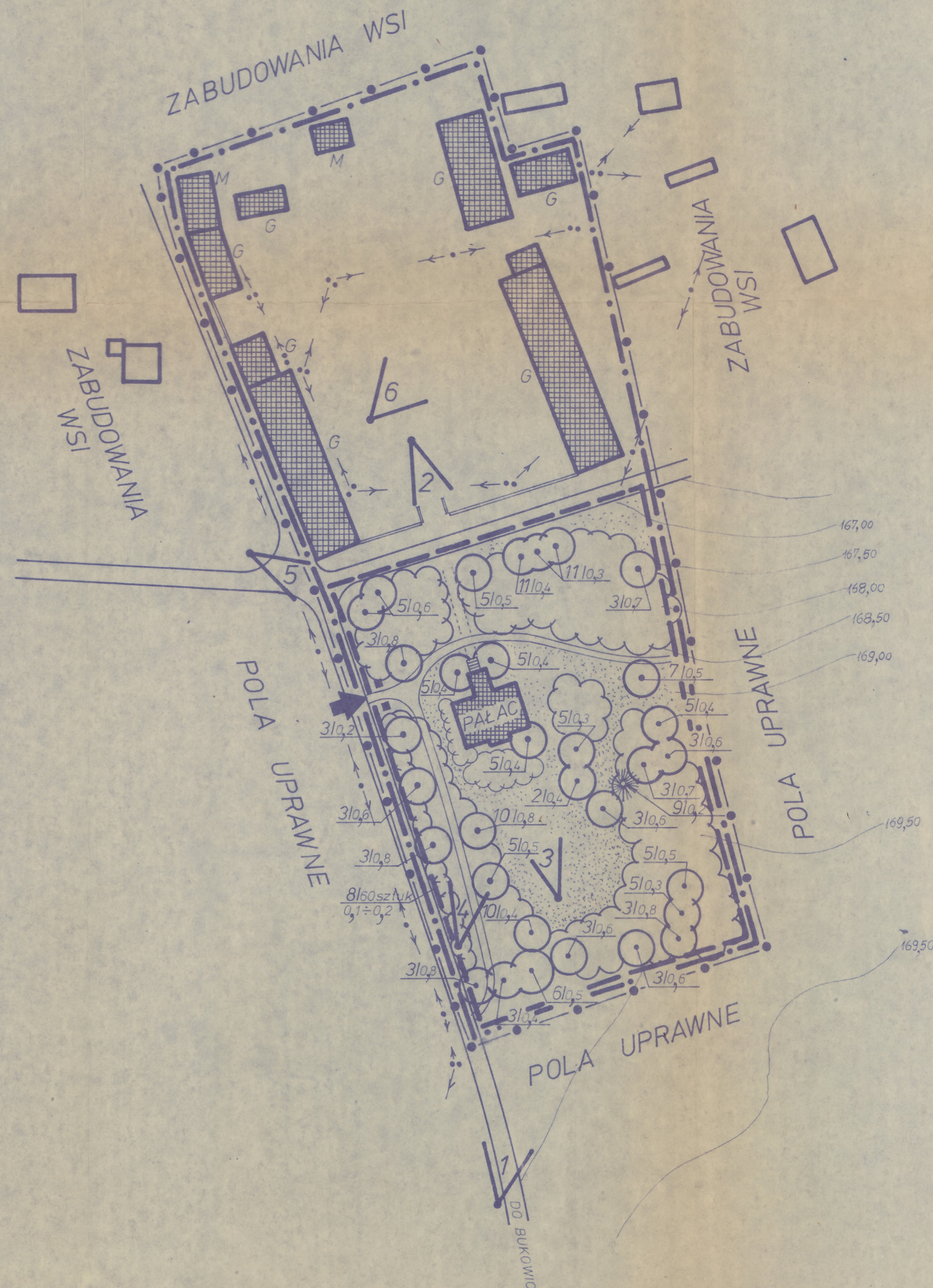
	naturalny zbiornik wodny
	naturalny zbiornik wodny zarośnięty szuwarami
	skarpy
	drogi dawne dobrze zachowane
	ślady dawnych dróg
	drogi założone współcześnie
	masyw starodrzewia
	szpalery lub aleje
 	pojedyncze stare drzewa liściaste i iglaste
 	drzewa uznane za pomniki przyrody
	masyw drzewostanu młodego
 	pojedyncze młode drzewa liściaste i iglaste
	skupiny krzewów
	żywoploty
	nawierzchnie trawiaste
 	kwietniki
	osie kompozycji

	osie widokowe
	stanowisko i kier. wyk. zdjęcia fotograf.
	granica ochrony zabytkowego założenia
	granica ochr. zewn. powiązań widokowych
	granica ochrony ekologicznej
2/13	gatunek / ilość szt.
3/0,9	gatunek / średnica pnia (m)
$\frac{3/5}{0,4}$	$\frac{\text{gatunek} / \text{ilość szt.}}{\text{średnica pnia (m)}}$
$\frac{2/15}{17/35}$	$\frac{\text{gatunek} / \phi \text{ pnia (m)}}{\phi \text{ korony (m)} / \text{wysokość (m)}}$

UWAGA: Ostatnie oznaczenie odnosi się do egzemplarzy drzew o cechach pomników przyrody.



# PIERSTNICA 1:000



## WYKAZ DRZEW I KRZEWÓW

- |                       |   |                    |
|-----------------------|---|--------------------|
| 1. FAGUS SILVATICA    | — | BUK POSPOLITY      |
| 2. JUGLANS REGIA      | — | ORZECH WŁOSKI      |
| 3. QUERCUS ROBUR      | — | DĄB SZYPUŁKOWY     |
| 4. SAMBUCUS NIGRA     | — | BEZ CZARNY         |
| 5. TILIA CORDATA      | — | LIPA DROBNOLISTNA  |
| 6. ULMUS LAEVIS       | — | WIĄZ SZYPUŁKOWY    |
| 7. ACER SACCHARINUM   | — | KŁON SREBRZYSTY    |
| 8. CARPINUS BETULUS   | — | GRAB POSPOLITY     |
| 9. PICEA ABIES        | — | ŚWIERK POSPOLITY   |
| 10. QUERCUS PALUSTRIS | — | DĄB BŁOTNY         |
| 11. TILIA PLATYPHYLOS | — | LIPA SZEROKOLISTNA |



ARCHIWUM  
OŚRODEK OCHRONY  
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU  
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244  
Nr. inwent. 2604

BIURO STUDIÓW I PROJEKTÓW ROZWOJU ROLNICTWA "BIPROZET" w WARSZAWIE PRACOWNIA ROLNA we WROCŁAWIU			
PARK w PIERSTNICY	FUNKCJA	IMIĘ I NAZWISKO	DATA
	opracował	mgr inż. arch. Z. LULKIEWICZ	85.12
EWIDENCJA	kier. prac.	inż. St. KIEŁCZEWSKI	—
	konsultant	mgr K. EYSYMONTT	—
SKALA 1 : 1000			